

En værdig sidste tid?
Lidt om hvor og hvordan, vi lever
den sidste tid - og dør

Danske Ældreråds Konference
Nyborg Strand, 25. april 2017
Helle Timm, professor mso

Emner i oplægget

- Værdighedsbegrebet
- Hvor lever vi den sidste tid – og hvor dør vi?
- Hvordan lever vi den sidste tid – og hvordan dør vi?
- Spørgsmål til drøftelse

Værdighedsbegrebet (respekt og selvrespekt)

Individuelt Subjektivt	Relationelt
Politisk Ideologisk	Kulturelt Samfundsmæssigt

- *"...værdigheden ligger i øjnene, der ser, fordi hver enkelt giver mening til værdigheden på hver sin måde"* (Jacob Birkler, 2014)
- *"Et værdigt liv med demens"*
- *"Alle har ret til et bad om ugen"*
- *"Ingen skal dø alene"*

At vende med sidemanden

- Hvor vil du helst være i den sidste del (måned, uger og dage) af dit liv og hvorfor?
- Hvor vil du nødigst være og hvorfor?

Hvor lever vi den sidste tid – og hvor dør vi?

Dødssted/antal dødsfald (155.188)	2012 – 2014 (2014: 50.993)
Hospital	46 % (23.457)
Hjemme	43 % (21.927)
Hjemme fordelt på privat hjem plejehjem	48 % (10.525) 51 % (11.183)
Andet	11 % (5.609)

Kilde: REHPA, tal fra Dødsårsagsregisteret, notat udgives i maj 2017

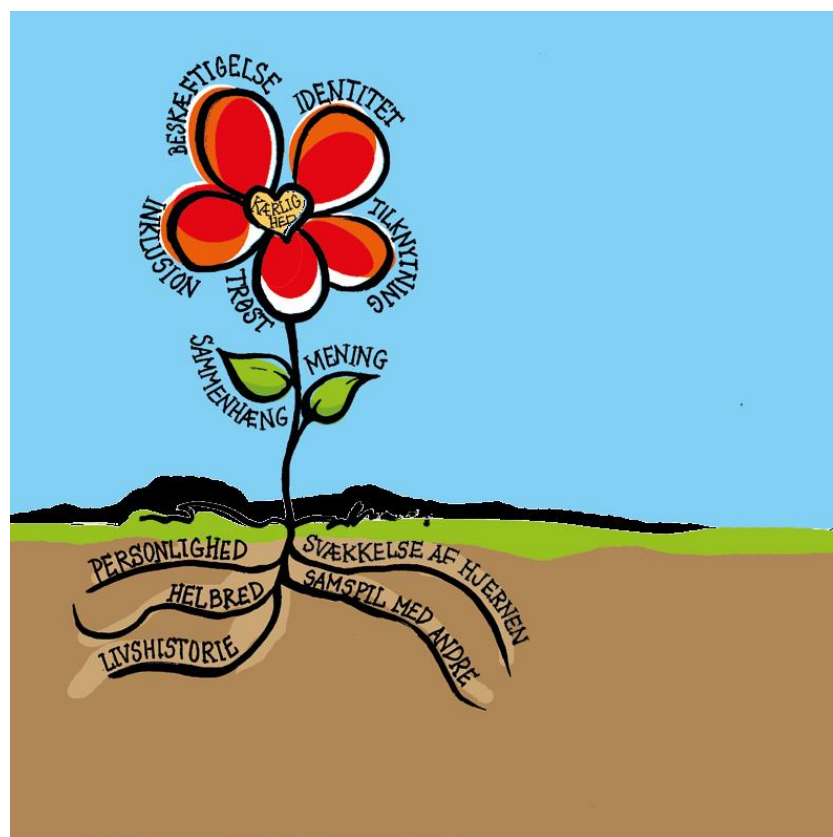
Hvordan lever vi den sidste tid – og hvordan dør vi?

- Middellevetid 78,5 år for mænd og 82,7 for kvinder, 83% > 65 år
- 70 – 80 % dør efter længerevarende sygdomsforløb/livstruende sygdom
- 30% dør af kræft, 25% hjerte-karsygdom, 11% lungesygdom
- Ca. 90.000 danskere lever med demens, 70 – 80 % af de, der bor på plejehjem har demenssygdom

Den "værdige" virkelighed p.t.

Idealer, planer og programmer

Praksis, ressourcer og kompetencer

- Store besparelser på hjemmeplejen de sidste år
- Størstedelen af personalet på plejehjem og i hjemmeplejen er kortuddannet – en del er ufaglærte, stor udskiftning
- Stor forskel (ulighed) kommuner og befolkningsgrupper imellem
- Gamle mennesker med mange lidelser og generel svækkelse ingen høj værdi i lægevidenskab og -forskning

Spørgsmål til drøftelse

- Hvad skal der til for at sikre at den sidste del af livet bliver så værdig som muligt - kan vi blive enige om nogle forhold/vilkår?
- (Hvor og for hvem?)

REHPA

Videncenter for
Rehabilitering og Palliation